

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Лъчезар Любенов Перчеклийски

за дисертационния труд на Робертино Стоилов Стоилов – „Названия на атмосферни явления (дъга, вихрушка и ветрове) в българския език в митолингвистичен аспект“, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма *Български език* в професионално направление 2.1. *Филология*

1. Биография

Робертино Стоилов е роден през 1992 г. в Перник. В родния си град завършва профил „Компютърна техника и технологии“ в ПТГ „Юрий Гагарин“. От 2011 до 2016 г. следва в магистърската програма (след средно образование) „Балканистика“ в Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград. През 2020 г. спечелва докторантски конкурс по български език отново в ЮЗУ. Зачислен е като редовен докторант към Катедрата по български език на Филологическия факултет под научното ръководство на доц. д-р Борислав Попов.

В периода на докторантурата Робертино Стоилов има общо 5 статии, като четири от тях са свързани с темата на дисертацията. Участвал е с доклади в 6 научни форума (един в съавторство), от които два са организирани и проведени в чужбина. В Югозападния университет Стоилов е водил семинарни упражнения по лексикология и лексикография на българския език. Има две награди (III – 2022 г., I – 2023 г.) в конкурса за най-добра публикация на млад учен, организиран от ЮЗУ и Съюза на българските учени. Награден е и с диплом за принос в областта на образованието (2024) от кмета на гр. Перник. В момента Р. Стоилов работи като учител по български език и литература в VII ОУ „Г. С. Раковски“ – Перник, а също и като филолог-специалист в Секцията за етнолингвистика на Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ към Българската академия на науките.

2. Дисертационен труд

Дисертацията (с общ обем 345 с.) включва следните основни части: **Увод** (с. 5 – 17); **Първа част. Лексикалносемантичен механизъм на изследването.**

Митоллингвистични модели (с. 18 – 42); **Втора част.** *Названия на дъга в българския език. Лексикалносемантична класификация и митоллингвистичен анализ* (с. 43 – 81); **Трета част.** *Названия на вихрушка в българския език. Лексикалносемантична класификация и митоллингвистичен анализ* (с. 82 – 105); **Четвърта част.** *Названия на ветрове в българския език. Лексикалносемантична класификация и митоллингвистичен анализ* (с. 106 – 331); **Заклучение** (с. 332 – 333); **Библиография** (с. 336 – 345).

Трудът на Робертино Стоилов е първото системно интердисциплинарно изследване на номинационните единици, свързани с атмосферните явления *дъга*, *вихрушка* и *вятър* в българския език. Самият автор определя работата като „първия дисертационен труд в областта на митоллингвистиката“ (с. 5), която (очевидно) представлява новообособен подраздел на етнолингвистиката. Идеята на подобен род трудове е „да се изследват по-задълбочено съхранените и скрити в българския език представи на етноса, свързани със семантичната мотивация при номинацията“ (пак там). Тази номинация може да бъде митологично-религиозна, рационално-битова или комбинирана (хибридна). Така изследването има допирни точки както с митологията, така и с фолклора, диалектологията и др.

Основната цел на работата е да опише и анализира лексикалното богатство на българските диалекти във връзка с имената на понятията *дъга*, *вихрушка* и *ветрове*. Авторът си поставя важната задача да направи семантична класификация на названията по групи според номинационните признаци, откриващи се във вътрешната форма на наименованията. Материалът е ексцерпиран от различни речници на българския език, статии и монографии, етнографски сборници и др. Разгледани са общо 1348 названия, свързани с атмосферните явления *дъга*, *вихрушка* и *вятър* в българския език в неговата целокупност. За да получи по-добри резултати, в дисертацията си авторът използва разнообразни научни методи (deskriptiven, arealen, strukturen, сравнително-исторически, митоллингвистичен и др.) и подходи (синхронен, диахронен, ономаσιологичен, системен и тематичен) на проучване, чрез които езиковият материал се подлага на интердисциплинарен анализ.

Изследването е поставено в определен контекст, като е направен общ

преглед на лингвистичната литература, в която са разгледани проблеми, близки на темата в дисертацията. Цитирани и коментирани са трудове на А. Попстоилов, Н. Павлова, Б. Попов, В. Софрониевски, М. Младенов и др.

В теоретичната Първа част Р. Стоилов изяснява понятията „езикова номинация“, „ономасиологична структура“, „вътрешна форма на думата“, „езикова мотивираност“ и др. Представя двата митолингвистични модела, които използва като база при класификацията и анализа на езиковия материал.

Номинационните единици, свързани с трите понятия за атмосферни явления (*дъга*, *вихрушка* и *вятър*), са разгледани последователно съответно във Втора, Трета и Четвърта част на дисертацията, като изложението включва основно лексикосемантична класификация и митолингвистичен анализ, при който се разкрива типа на мотивацията.

Изводите от анализа в Заключениеето дават информация за 1) броя на лексикалните единици към всяко от разглежданите понятия и разпределението им в различни номинационни групи (*вятър* – 1148 названия, разпределени в 20 обобщени групи и множество подгрупи; *дъга* – 153 названия в 13 номинационни групи; *вихрушка* – 47 названия в 9 номинационни групи) и 2) характера на мотивацията (митологично-религиозна при *дъгата* и *вихрушката*, рационално-битова – при *ветровете*).

Библиографският списък включва общо 120 заглавия на научни изследвания на български (79) и чуждестранни автори (41), пряко или косвено свързани с темата на дисертационния труд.

Общото впечатление за дисертацията на Робертино Стоилов е положително. Темата е добре подбрана, а класификацията и анализът са извършени въз основа на нов иновативен подход, при който се съчетават методите на лексикалната семантика и етнолингвистиката с митологичното мислене и фолклора. С това трудът има съществен принос не само към българската лингвистична наука като цяло, но и в частност към етнолингвистиката с нейния поддял – „митолингвистика“. Поставените в увода цели и задачи са изпълнени докрай, анализите и изводите са научно издържани. Текстът е четивен и е структуриран според общоприетите изисквания. Лингвистичната терминология е

овладяна, а езикът следва особеностите на научния стил. В съдържанието на дисертацията не са открити следи от плагиатство. Използваните в изследването трудове са цитирани коректно.

3. Критични бележки

В труда бяха забелязани някои неточности и несъответствия, които ще бъдат посочени по-долу:

- Допусната е грешка при употребата на термина „лингвистични равнища“ за означаване на отделни научни направления в езикознанието като лексикология, диалектология, етимология и др. (с. 5). Значението на терминологичното словосъчетание би трябвало да отразява различните структурни нива на езика (фонетика и фонология, морфология, синтаксис, лексика и текст).

- На с. 7 авторът е допуснал техническа неточност в изказа „темата за труда“. Тук думата „труда“ трябва да се замени с „атмосферните явления“.

- В Увода Робертино Стоилов си поставя твърде амбициозната задача да ексерпира „целият“ езиков материал от българския език за названията на дъгата, вихрушката и ветровете (с. 8). Изказът би могъл да се смекчи, като се даде някаква конкретизация, например „да се ексерпират названията, които са налични в справочната и научната литература“ (или нещо подобно), защото не всичко е събрано или публикувано.

- Посочването на пълните наименования на населените места, в които се срещат разглежданите названия, е напълно ненужно. Понякога изброяването на селищата или околиците/областите върви на две-три последователни страници (с. 176 – 179). Вместо това може да се изготви списък със съкращенията на населените места, който да се постави в началото или в края на работата, а в анализа на текста да се посочат само съкратените форми.

Споменатите неточности са незначителни и лесно поправими и не понижават научната стойност на дисертационния труд. При евентуално публикуване на работата обаче е добре авторът да се съобрази с посочените бележки.

4. Автореферат

Авторефератът (общо 56 с.) отразява основните моменти от структурата и съдържанието на дисертационния труд. Приносите, които са представени в приложението (с. 48), са действителни.

5. Статии, свързани с темата на дисертацията

Във връзка с темата на дисертацията Робертино Стоилов е публикувал общо четири статии. В тях авторът разглежда: 1) връзката на названията на дъгата с мотивационните модели „атрибут на бога“ и „символ на плодородието“; 2) връзката на названията на вихрушката с мотивационния модел „митично същество“; 3) названия на дъгата и вихрушката в българските диалекти и 4) названията на дъгата с основен компонент „пояс“. Две от изследванията (3 и 4) са публикувани в чужбина, като последното (4) е отпечатано в сборник, който е индексирен в Web of Science.

6. Общо заключение

В дисертацията „Названия на атмосферни явления (дъга, вихрушка и ветрове) в българския език в митолингвистичен аспект“ и съпътстващите я публикации докторантът е извършил голяма по обем научноизследователска работа, която е приносна за българската лексикология, етнолингвистика и в частност – митолингвистика. Поради това ще гласувам **положително** за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на **Робертино Стоилов Стоилов** по професионално направление 2.1. *Филология*, научна специалност *Български език*.

22.08.2025 г.

Доц. д-р Лъчезар Перчеклийски

OPINION

by Assoc. Prof. Lachezar Lyubenov Perchekliyski, PhD

regarding the dissertation thesis of Robertino Stoilov Stoilov – “Names of Atmospheric Phenomena (Rainbow, Whirlwind, and Winds) in the Bulgarian Language in a Mytholinguistic Aspect”, submitted for the award of the educational and scientific degree *Doctor (PhD)* in the doctoral program *Bulgarian Language within the professional field 2.1. Philology*

1. Biography

Robertino Stoilov was born in 1992 in Pernik. In his hometown, he completed a specialized secondary education in “Computer Engineering and Technology” at the Yuri Gagarin Technical High School. From 2011 to 2016 he studied in the master’s program (post-secondary) *Balkan Studies* at South-West University “Neofit Rilski” in Blagoevgrad. In 2020, he successfully competed for a doctoral position in Bulgarian language, again at SWU. He was enrolled as a full-time PhD student at the Department of Bulgarian Language, Faculty of Philology, under the academic supervision of Assoc. Prof. Borislav Popov, PhD.

During his doctoral studies Robertino Stoilov published a total of five articles, four of which are directly related to the dissertation topic. He has presented papers at six academic forums (one in co-authorship), including two organized and held abroad. At South-West University Stoilov has conducted seminar classes in Bulgarian lexicology and lexicography. He has received two awards (3rd place in 2022, 1st place in 2023) in the competition for *Best Publication by a Young Researcher*, organized by SWU and the Union of Bulgarian Scientists. In 2024, he was also awarded a diploma for his contribution to education by the Mayor of Pernik. At present, R. Stoilov works as a teacher of Bulgarian language and literature at 7th Primary School “G. S. Rakovski” in Pernik, and also as a philologist-specialist in the Ethnolinguistics Section of the Institute for Bulgarian Language “Prof. L. Andreychin” at the Bulgarian Academy of Sciences.

2. Dissertation

The dissertation (total length: 345 pages) consists of the following main sections:

Introduction (pp. 5-17); **Part One.** *Lexical-Semantic Framework of the Study. Mytholinguistic Models* (pp. 18-42); **Part Two.** *Names of the Rainbow in the Bulgarian Language: Lexical-Semantic Classification and Mytholinguistic Analysis* (pp. 43-81); **Part Three.** *Names of the Whirlwind in the Bulgarian Language: Lexical-Semantic Classification and Mytholinguistic Analysis* (pp. 82-105); **Part Four.** *Names of the Winds in the Bulgarian Language: Lexical-Semantic Classification and Mytholinguistic Analysis* (pp. 106-331); **Conclusion** (pp. 332-333), and **Bibliography** (pp. 336-345).

Robertino Stoilov's dissertation is the first systematic interdisciplinary study of naming units connected with the atmospheric phenomena *rainbow*, *whirlwind*, and *wind* in the Bulgarian language. The author himself defines the work as "the first dissertation in the field of mytholinguistics" (p. 5), which (evidently) represents a newly established subfield of ethnolinguistics. The purpose of studies of this kind is, as he states, "to investigate in greater depth the preserved and hidden representations of the ethnos encoded in the Bulgarian language, related to semantic motivation in nomination" (ibid.). This type of nomination may be mythological-religious, rational-everyday, or hybrid (a combination of both). In this way, the research intersects not only with mythology but also with folklore, dialectology, and related fields.

The main aim of the dissertation is to describe and analyze the lexical richness of Bulgarian dialects in relation to the names for the concepts *rainbow*, *whirlwind*, and *winds*. The author sets himself the important task of producing a semantic classification of the names into groups according to nomination features revealed in the internal form of the words. The material has been excerpted from various Bulgarian dictionaries, scholarly articles and monographs, ethnographic collections, and other sources. A total of 1,348 names connected with these atmospheric phenomena in the Bulgarian language as a whole are examined. To achieve more comprehensive results, the author applies a variety of scientific methods (descriptive, areal, structural, comparative-historical, mytholinguistic, etc.) and approaches (synchronic, diachronic, onomasiological, systemic, and thematic), subjecting the linguistic material to an interdisciplinary analysis.

The study is placed within a broader scholarly context through a general review of linguistic literature addressing problems close to the dissertation's topic. Works by

A. Popstoilov, N. Pavlova, B. Popov, V. Sofronievski, M. Mladenov, among others, are cited and discussed.

In the theoretical Part One, Stoilov clarifies the concepts of “linguistic nomination,” “onomasiological structure,” “internal form of the word,” “linguistic motivation,” and others. He also presents the two mytholinguistic models that serve as the basis for classification and analysis of the material. The naming units related to the three atmospheric phenomena (*rainbow*, *whirlwind*, and *wind*) are examined consecutively in Parts Two, Three, and Four of the dissertation, with the discussion focusing on lexical-semantic classification and mytholinguistic analysis that reveals the type of motivation.

The conclusions provide information on the number of lexical units for each phenomenon and their distribution into different nomination groups (wind – 1,148 names, divided into 20 general groups and numerous subgroups; rainbow – 153 names in 13 groups; whirlwind – 47 names in 9 groups) and the type of motivation (mythological-religious in the case of the *rainbow* and the *whirlwind*; rational-everyday in the case of the *winds*).

The bibliography includes a total of 120 scholarly works – 79 by Bulgarian and 41 by foreign authors – directly or indirectly related to the topic of the dissertation.

The overall impression of Robertino Stoilov’s dissertation is positive. The topic is well chosen, and the classification and analysis are carried out on the basis of an innovative approach that combines methods of lexical semantics and ethnolinguistics with mythological thinking and folklore. In this way, the dissertation makes a substantial contribution not only to Bulgarian linguistic scholarship as a whole but also, more specifically, to ethnolinguistics and its subdivision, mytholinguistics.

The aims and tasks formulated in the introduction are fully achieved, and the analyses and conclusions are scientifically sound. The text is clearly written and structured in accordance with accepted academic standards. The linguistic terminology is well mastered, and the language consistently follows the conventions of scholarly style. No traces of plagiarism were found, and the sources used in the study are cited accurately and appropriately.

3. Critical remarks

Some inaccuracies and inconsistencies were observed in the dissertation, which are outlined below:

- An error was made in the use of the term “linguistic levels” to refer to separate scientific fields in linguistics such as lexicology, dialectology, etymology, etc. (p. 5). The meaning of the term should reflect the different structural levels of language (phonetics and phonology, morphology, syntax, lexicon, and text).

- On page 7, the author made a technical inaccuracy in the phrase “the topic of the work/labor”. Here, the term “the work” should be replaced with “atmospheric phenomena.”

- In the Introduction, Robertino Stoilov sets himself the overly ambitious task of excerpting “the entire” linguistic material from the Bulgarian language regarding the names for the rainbow, whirlwind, and winds (p. 8). This phrasing could be softened by specifying, for example, “to excerpt the names available in reference and scholarly literature” (or something similar), since not all material is collected or published.

- Providing the full names of the settlements where the examined names occur is entirely unnecessary. Sometimes, the listing of villages or districts continues for two to three consecutive pages (pp. 176–179). Instead, a list of abbreviations of settlements could be prepared and placed at the beginning or end of the dissertation, while only the abbreviated forms are cited in the analysis.

The above-mentioned inaccuracies are minor and easily correctable and do not diminish the scholarly value of the dissertation. However, should the work be published, it would be advisable for the author to take these remarks into account.

4. Dissertation abstract

The dissertation abstract (total length: 56 pages) reflects the main aspects of the structure and content of the dissertation. The contributions presented in the appendix (p. 48) are genuine.

5. Articles related to the dissertation topic

In connection with the dissertation topic, Robertino Stoilov has published a total of four

articles. In these, the author examines: 1. the relation of the names of the rainbow to the motivational models “attribute of the deity” and “symbol of fertility”; 2. the relation of the names of the whirlwind to the motivational model “mythical creature”; 3. the names of the rainbow and the whirlwind in Bulgarian dialects; and 4. the names of the rainbow with the primary component “belt”. Two of these studies (3 and 4) were published abroad, the last one (4) appearing in a volume indexed in Web of Science.

6. Overall conclusion

In the dissertation “Names of Atmospheric Phenomena (Rainbow, Whirlwind, and Winds) in the Bulgarian Language in a Mytholinguistic Aspect” and the related publications, the doctoral candidate has carried out extensive research work that makes a meaningful contribution to Bulgarian lexicology, ethnolinguistics and mytholinguistics. For this reason, I will vote in favor of awarding the educational and scientific degree *Doctor* (PhD) in the professional field 2.1. *Philology*, academic specialty *Bulgarian Language*, to Robertino Stoilov Stoilov.

22 August 2025

Assoc. Prof. Lachezar Perchekliyski, PhD